

Об'єктом дослідження є творча спадщина та суспільно-політична діяльність Алли Горської в умовах українського шістдесятництва та дисидентського руху.

Предметом дослідження є синтез нонконформістської творчості та громадської позиції Алли Горської як механізм для формування опору тоталітарному режимові в 1960-х рр.

Мета дослідження полягає у тому, щоб проаналізувати та розкрити механізм взаємодії художніх практик та активної громадської позиції художниці-шістдесятниці Алли Горської; продемонструвати, як її творчість стала формою опору, а суспільно-політична позиція – джерелом і змістом її художніх творів.

Завданням дослідження є систематизація та аналіз основних робіт Алли Горської у контексті їх ідейного та символічного змісту, виокремлення елементів, котрі відображають національну свідомість і критику існуючого режиму.

Алла Горська є однією із найвизначніших постатей українського шістдесятництва. Вона активно відстоювала права репресованих і допомагала тим, хто повертався із заслань. Мала активну та чітку соціально-політичну позицію, яку відстоювала, не відступаючи ні на мить. Її творчість, наповнена живими образами, емоційністю та енергією, що дуже контрастувало з соцреалізмом. Мисткиня створювала мозаїки, у яких поєднувала українські традиції з сучасними модерністськими формами. Дуже часто працювала саме на українські тематики та не сприймала обмежень у творчості, свободі слова та думки. Алла Горська відмовилась від однотипних і сірих канонів соцреалізму й розвивала свій власний характерний стиль та досліджувала напрям – нонконформізм, залишивши по собі чималий творчий спадок, який показує усю силу мистецтва, як форми супротиву режимові.

Окрім цього, разом із Василем Симоненком, Лесем Танюком, Іваном Світличним та іншими представниками шістдесятників створили Клуб творчої молоді (КТМ), що мав назву «Сучасник». Вони організовували публічні Шевченківські свята. Це згодом перетворилось на традицію, у якій брала участь патріотично налаштована молодь. Також Алла Горська брала участь в організації різних літературно-мистецьких вечорів, Шевченківських свят та організації виставок [3].

З 1960-х років Алла Горська зосереджує свою увагу на монументальних роботах, в яких національні форми найбільше виражені. Їй належать численні мозаїчні панно, а саме: «Жінка-птах», «Дорогоцінність», «Дерево металурга», «Боривітер», «Вітер» [1].

Алла Горська виконувала свої роботи у напрямі «нонконформізм», що є дуже характерним, адже він означає активне неприйняття загальноприйнятого ладу, норм, цінностей або правил. Її громадська позиція та творчість є проявом цього напрямку в контексті тоталітарного режиму. Саме через цю позицію її було виключено зі Спілки художників України.

Художниця усе своє життя протистояла тоталітаризму. Незважаючи на те, що виросла у зросійщеній сім'ї, спілкувалася українською. Боролася за збереження пам'яті жертв сталінських репресій та терору. Займалася пошуком власного, більш експресивного та емоційного стилю, відійшовши від соцреалізму. У своїй творчості використовувала українські національні мотиви.

У своїй боротьбі з тоталітаризмом, мисткиня також займалась правозахисною діяльністю. Разом з іншими членами КТМ вона відстоювала права репресованих. У 1965 р. Україну сколихнула нова хвиля арештів. Художниця не стала мовчати і тому написала заяву прокуророві УРСР, де засуджувала ці дії, вважаючи їх несправедливими.

«Горська була однією з перших, хто підписував усі документи проти переслідувань і репресій. Вона писала листи політв'язням, підтримувала їх на засланні, а також зустрічала й допомагала тим, хто повертався з таборів. Вона дуже любила людей і прагнула їм допомогти», – розповідає про художницю шістдесятник Євген Сверстюк [4].

У 1962 р. художниця разом з іншими митцями-шістдесятниками Василем Симоненком і Лесем Танюком розкрили один з найбільших злочинів тоталітарного режиму. Молоді